

ogsaa omfatter Huse. Det, hvorpaa jeg fortrinsviis ønskede at gjøre opmærksom, er for det Første, at Spørgsmaalet om Anvendeligheden af Loven af 4de Juli 1850 paa Huse ikke, saavidt mig bekjendt, har været Gjensstand for nogen Afgjørelse ved Domstolene, og dette er gaanske naturligt. Dernæst er der et Punkt, som ved Behandlingen af et Spørgsmaal som dette forekommer mig at være af stor Betydning, og det er, at Afgjørelsen i hvert enkelt Tilfælde af, hvorvidt de ved Loven af 4de Juli 1850 indrømmede Begunstigelser skulde komme til Anvendelse til Fordeel for den, som modtager et Fæstehuus eller et Leiested til fuld Eiendom eller Arvesæfte med Ret til at sælge eller pantsætte, er lagt i en enkelt Embedsmands Haand. Den, der bestemmer dette, er nemlig vedkommende Retsbetjent, idet der naturligviis deels er Spørgsmaal om det Stempelpapir, som skal benyttes til Overdragelsesdocumentet, deels om Erlæggelsen af det Statskassen tilkommende pro Mille Gebyr, deels ogsaa om den istedetfor Halvprocentsafgiften efter Forordningen af 8de Februar 1810 hjemlede Afgift af 1 Rd. pr. Td. Hartkorn, hvortil Stedet er ansat. Det forekommer mig, at naar Forholdet er af den Beskaffenhed, at Lovgivningen ikke utvivlsomt fastsætter, hvad der skal gjælde som Regel, og naar der ikke let kan være Tale om at bringe Spørgsmaalet for Domstolene, hvorimod det maa være overladt til den enkelte Retsbetjent i hvert enkelt Tilfælde at tage Bestemmelse, vil det være ønskeligt at faae fastslaaet ved Lov, hvad der skal være gjældende med Hensyn til Forhold, som have fremstillet sig saa tvivlsomme, at der her i Thinget er fremkommet et Lovforslag med Hensyn dertil. Jeg skal i Forbindelse hermed gjøre opmærksom paa, hvad ogsaa den høitærede Indenrigsminister fremhævede, at der har været Tilfælde, hvori Salgsdocumenter, som ere blevne indsendte til Revision, have vist, at det var Afhændelse af Huse, der havde fundet Sted til Brugerne paa en saadan Maade, at man skulde lade Begunstigelserne efter Loven af 4de Juli 1850 komme til Anvendelse; og naar Sagen kommer saaledes for Revisionen, at Salgsdocumenterne paa den Maade foreligge, kan

den danne sig en fuldstændig Mening derom, men det vil ikke altid komme til at staae saaklart for Revisionen, at den jo kan lade Tilfælde passere, hvori Huse ere blevne afhændede til Brugerne under saadanne Forhold, at Begunstigelserne burde indtræde, medens de dog ikke ere blevne bragte til Anvendelse, hvorimod de større Udgifter ere blevne belastede Kjøberen. Det er disse Hensyn, som medføre, at jeg vil ansee det for ønskeligt, at man paa et mere bestemt Maade faaer fastslaaet Omfanget, hvori disse Begunstigelser skulde komme til Anvendelse. Vel har den høitærede Indenrigsminister nylig bemærket, at man ved en Rundskrivelse af 1867 er fravegen den tidligere brugte strengere Fortolkning, hvorefter kun Huse, hørende til et Godscomplex, skulde nyde godt af disse Begunstigelser; men det er dog klart, at en Tilfændegivelse fra Ministeriet gjennem en saadan Rundskrivelse ikke bliver en fast bindende Regel; en anden Indenrigsminister kan ialfald træffe en forandret Bestemmelse, og man staaer da igjen ligeoverfor et Forhold, som ikke er ordnet ved Lov. Jeg er i fuldkommen Overensstemmelse med den høitærede Indenrigsminister, naar han udtalte som sin Formening, at de ved Loven af 4de Juli 1850 givne Begunstigelser ogsaa bør komme til Anvendelse paa Huse, der afhændes fra et Godscomplex, og jeg anseer dette for saa afgjort, at jeg i den Retning vil udtale mig med endnu større Bestemtthed, end den høitærede Indenrigsminister gjorde. Jeg skal ikke komme dybt ind paa en Fortolkning af de Lovgivninger, der efter min Mening medføre dette Resultat, men jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at de ved Loven af 4de Juli 1850 omtrent samtidige Love ved at omtale Bøndergods utrykkelig fremhæve, at de gjælde baade Gaarde og Huse. Jeg skal i saa Henseende nævne Loven af 8de April 1851, altsaa en Lov, der er udkommen mindre end et Aar efter den tidsnævnte Lov. Den omhandler Afhændelsen af det Bøndergods, som tilhørte Staten, som henhørte under Domainestyrelsen, og den betegner paa forffjellige Steder som Gjensstand for Afhændelsen: Bøndergods, Gaarde og Huse; den omtaler, troer jeg, i Slutningen